

CZU 343.3/7

INFRAȚIUNEA – INSTITUȚIA FUNDAMENTALĂ A DREPTULUI PENAL

Ruslan MUZICANT,

doctorand, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor
Interne al Republicii Moldova

Infrațiunea este o faptă socialmente periculoasă, ilegală, săvârșită cu vinovăție și pedepsită în mod penal, ce atentează la orânduirea socială, sau de stat, la sistemul de economie, la averea proprietarului, la persoană, la drepturile politice, de muncă și patrimoniale ale cetățenilor, precum și alte fapte care încalcă ordinea de drept și sunt prevăzute de lege ca infrațiune.

Cuvinte-cheie: *infrațiunea, acțiune, inacțiune.*

The offence is a dangerous act, illegal, it is committed with guilty and possible to punish in a legal way, which encroach on the social group or state, on economic system, on proprietor's wealth, make an attempt on somebody's life, political, work and property rights of citizens, it is also an act which violate the right and is considerate as an offence by the law.

Keyword: *offense, acts, rights.*

Introducere. Exprimarea libertății individuale constituie dreptul de a face totul ceea ce îngăduie legile, și dacă un cetățean ar putea să facă ceea ce ele interzic, el nu ar mai avea libertate pentru că ceilalți ar putea să facă la fel. Oamenii au fost creați egali, ei fiind înzestrați de Creator cu anumite drepturi inalienabile, printre aceste drepturi se găsesc viața, libertatea și căutarea fericirii. Faptele umane determinate și interzise prin lege sub sancțiunea aplicării unei pedepse constituie infrațiunii. Infrațiunea reprezintă o reglementare cu trăsături generale a acțiunii sau inacțiunii umane prin care s-au înfrânt regulile de conduită și care atrage aplicarea unei pedepse penale corespunzătoare. Infrațiunea este reprezentată de atitudinea individuală, ilegală și periculoasă îndreptată împotriva regulilor general-umane, a normelor de conduită socială determinând raspunderea penală și aplicarea pedepsei penale în mod permanent, echitabil și util. Legea folosește omul prin impunerea unei conduite și stabilirea valorilor socio-umane care trebuie ocrotite prin adoptarea unor sancțiuni penale compatibile cu pericolul social concret pentru faptele contrare regulilor de drept socialmente periculoase. Responsabilitatea juridică, alături de responsabilitatea morală, politică, religioasă determină reformarea individului în sensul prescripțiilor legale și asigură integritatea valo-

rilor socio-umane fundamentale, precum și stabilitate socială. Dacă orice individ poate să comită o infrațiune, ca reacție de răspuns a societății la încălcarea regulilor sociale, dreptul de a pedepsi este stabilit pentru toți, valorile umane fiind apărute de legea penală[1].

În dreptul penal, conținutul noțiunii de infrațiune este legat nemijlocit de natura socială și istorică a societății și a statului.

Până la destrămarea fostei URSS în teoria dreptului penal predomina ideea că infrațiunea, după natura sa, are trăsături de clasă. În orânduirea sclavagistă legea apăra numai viața, sănătatea și interesele proprietarului de sclavi, iar sclavii nu aveau niciun drept și erau considerați un bun al proprietarului.

Situația a ramas aproape neschimbată și în perioada feudalismului, deoarece feudali puteau să-l vândă pe țaran, să-l pedepsească.

În rezultatul revoluțiilor burgheze din Franța și Anglia a fost declarat principiul egalității în fata legii penale. Însă acest principiu a început să fie cu adevărat realizat mult mai târziu. Nici revoluția socialistă din Rusia, din octombrie 1917, cu toate că a scos în vileag natura contradicțiilor de clasă, nu a creat condiții pentru aplicarea acestui principiu.

Actualmente noțiunea de infrațiune include în conținutul său necesitatea apărării bunurilor general umane împotriva tentativei

infraționale. Grație schimbărilor reale care s-au produs în ultimii ani, tendința de a clasa în dezvoltarea dreptului penal este lichidată. De aceea infrațiunea astăzi, nu este un fenomen de clasă, ci un fenomen social cu care se duce lupta prin mijloacele dreptului penal.

Scopul articolului dat constă în analizarea infrațiunii ca instituție fundamentală a dreptului penal și definirea trăsăturilor esențiale ale acesteia.

Metode și materiale aplicate. Pentru întocmirea acestui articol am folosit următoarele metode: metoda istorică, metoda logică, metoda statistică și metoda comparativă.

Conținutul de bază. Noțiunea de infrațiune, esența ei socială și semnele juridice care o caracterizează ocupă locul central în cursul dreptului penal

Codul penal al Republicii Moldova dă următoarea definiție noțiunii de infrațiune: infrațiunea este o faptă, acțiunea sau inacțiunea prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă penală[1].

Infrațiunea este întotdeauna o faptă, adică un mod de comportare, de activitate a unei persoane concrete. Unele infrațiuni pot fi săvârșite numai printr-o comportare activă a omului, iar altele, dimpotrivă, numai prin inacțiunea, adică printr-o comportare pasivă a omului. Alte infrațiuni pot fi săvârșite atât prin acțiune, cât și prin inacțiune.

Activitatea fizică a persoanei, manifestată în afară, este denumită latura obiectivă a comportării ei. Însă orice comportare a omului este dirijată de conștiința și voința lui. Procesele lăuntrice psihice, ce decurg în conștiința persoanei care acționează, formulează latura subiectivă a comportării ei [9].

Noțiunea de infracțiune ca instituție fundamentală a dreptului penal care, alături de alte două instituții fundamentale – răspunderea penală și pedeapsa penală – formează „pilonii” dreptului penal. Instituția infracțiunii este cea mai importantă dintre cele trei instituții menționate, ea constituind „piatra de temelie a oricărui sistem de drept penal, deoarece reglementările din cadrul ei se răsfrâng asupra tuturor normelor incriminatoire din sistemul de drept penal respectiv, sub aspectul condițiilor de existență și al trăsăturilor comune tuturor infracțiunilor prevăzute în legislația penală. Ca instituție, infracțiunea cuprinde un sistem de norme juridice penale ce consacră definiția sa, trăsăturile esențiale, punând în evidență structura și conținutul său.

Definiția legală a infracțiunii constituie un instrument legal de absolută necesitate pentru teoria dreptului penal, dar și pentru practica judiciară, deoarece organele competente aplică legea, raportând faptele concrete date lor spre soluționare la conceptul legal de infracțiune, vor constata dacă acestea realizează sau nu trăsăturile esențiale ale infracțiunii, dacă se încadrează sau nu în sfera ilicitului penal [5].

Infracțiunea este o faptă socialmente periculoasă, ilegală, săvârșită cu vinovăție și pedepsită în mod penal, ce atentează la ordinea socială sau de stat, la sistemul de economie, la averea proprietarului, la persoana, la drepturile politice, de muncă și patrimoniale ale cetățenilor, precum și alte fapte care încalcă ordinea de drept și sunt prevăzute de lege ca infracțiune.

În noțiunea de infracțiune, pe lângă semnele indicate mai sus, trebuie introdus și semnul amoralității infracțiunii, adică contradicția din-

tre infracțiune și normele morale. Infracțiunea în dreptul penal este în același timp nu numai acțiune ilegală, ci și amorală, faptă ce este condamnată din punct de vedere moral de către cetățeni[3].

Infracțiunea, în general, există real, nu de sine stătător sau independent, dar tocmai în faptele prejudiciabile concrete, fiind o parte sau esența unei infracțiuni concrete.

Legea penală indică direct că infracțiunea reprezintă o faptă a omului, un act de conduită exterioră sub forma de acțiune sau inacțiune. Textual termenul „faptă” este utilizat pentru indicarea acțiunii sau inacțiunii oamenilor. În literatura juridică, acest termen este folosit și pentru însemnarea infracțiunilor în întregime, adică atât a acțiunii sau inacțiunii, cât și a consecințelor ei prejudiciabile.

Acțiunea sau inacțiunea făptuitorului decurge sub controlul conștiinței și voinței lui. Nu pot fi considerate ca acțiuni ale omului mișcările sale reflexe, deoarece reacția reflexă nu poate fi controlată de conștiința sa.

În prezent nu poate apărea ideea despre răspunderea penală sau altă răspundere a animalelor, totuși, în evul mediu, au existat diferite procese judiciare asupra porcilor care devorau copii, a vitelor mari cornute care răneau sau omorau oamenii. Prin urmare, orice infracțiune ca fenomen social, se manifestă real în conduita oamenilor.

Acțiunea reprezintă o conduită activă prin care se înțelege nu doar o mișcare a corpului sau un cumul al acestora, dar și diferite exprimări verbale, incluzând amenințările. Inacțiunea este o formă de comportare a omului mult mai complicată decât acțiunea. Pentru inacțiune se cere prezența unei obligații și posibilitatea reală a persoanei de a acționa într-un anumit mod [2].

În realitatea obiectivă, infracțiunea reprezintă un fenomen complex, care este, în același timp, un fenomen material, uman, social, politico-moral și juridic.

Aspectul material este evidențiat de faptul că infracțiunea reprezintă un act de conduită exterioră, o

manifestare de energie fizică de natură să producă modificări în lumea obiectivă sau stări de pericol.

Aspectul uman demonstrează că infracțiunea reprezintă un act de conduită al omului, al unei persoane fizice, un act conștient, o exprimare a individualității sale, inclusiv în cazul răspunderii penale a persoanei juridice. În spatele oricărei persoane juridice există voința unuia sau a mai multor oameni.

Aspectul social se desprinde din faptul că infracțiunea este săvârșită de o persoană fizică și este vătămătoare sau periculoasă, printră săvârșirea ei se atentează asupra persoanei, drepturilor și libertăților acesteia, proprietății, mediului înconjurător, orânduirii constituționale, suveranității, independenței și integrității teritoriale a statului, a păcii și securității omeniilor, fiind generatoare a relațiilor sociale de conflict și relațiilor juridico-penale între făptuitor și persoana vătămată, între făptuitor și stat, între făptuitor și societate. Astfel, prin încălcarea normelor de conduită infracțiunea capătă semnificația de faptă ilicită și antisocială.

Aspectul moral-politic, privește atitudinea morală, politică și etică a făptuitorului față de valorile sociale și față de ordinea de drept.

Aspectul juridic al infracțiunii derivă din aceea că ea constituie încălcarea unei obligații juridice de conformare prevăzută de norma incriminatoire, care generează relații juridico-penale și, deci, produce consecințe juridice. Infracțiunea reprezintă o instituție juridică, întrucât posedă cele două elemente inerente oricărei instituții juridice, și anume: elementul temporal și elementul organic.

Faptele juridice sunt activități sau evenimente din societate pe care dreptul pozitiv le reglementează prin normele sale. Regulile de conduită în societate, consacrate de izvoarele formale ale dreptului, prescriu și delimitează domeniul legalității de cel al ilegalității. Dreptul penal determină ceea ce este ilicit sau ilegal prin prisma valorilor sociale ocrotite de această ramură de drept. Impunerea comportamentului destinatarilor normelor

penale are loc fie prin interzicerea unei conduite, fie prin ordonarea desfășurării unei activități. Așadar, normele de incriminare sunt întotdeauna imperative și pot fi prohibitive sau operative.

Activitatea umană care nu intră în sfera incidenței normelor juridice penale prohibitive sau operative este o conduită ce nu interesează materia decretului penal, ci eventual alte ramuri de drept. Dacă o faptă nu poate fi încadrată în nici una dintre formele ilicitului, înseamnă ca este o faptă permisă și se situează în afara ilegalității. În accepțiunea dreptului penal, fapta este o manifestare umană perceptibilă simțurilor membrilor societății, adică o activitate exterioară ce poate fi sesizată de ceilalți [8].

Intervenția legii penale pentru combaterea criminalității are loc sub următoarele aspecte:

▪ Legea penală aduce dezaprobarea politică a faptelor socialmente periculoase, a infracțiunii în general, prin forța proprie de interdicție și sancțiune, știut fiind faptul că legea penală își are izvorul în puterea exercitată de stat. Faptele de pericol social sunt privite ca atentate împotriva societății, precum și împotriva ordinii juridice în stat;

▪ Numai prin legea penală se reține caracterul periculos, socialmente periculos al anumitor fapte și se determină intensitatea reală a acestui pericol. Funcția legii penale în virtutea căreia anumite fapte de pericol social sunt considerate infracțiuni se numește incriminare.

▪ Legea penală institue condiții generale și speciale pentru existența infracțiunilor și aceste condiții trebuie să fie indispensabile pentru ca un fapt de pericol social să intre sub incidența legii penale [10].

Pentru ca o faptă să fie considerată infracțiune, ea trebuie să întrunească următoarele trăsături esențiale: fapta să fie prejudiciabilă, să fie săvârșită cu vinovăție, să fie prevăzută de legea penală și să fie pasibilă de pedeapsă penală. Trăsăturile esențiale ale infracțiunii sunt calități, însușiri care caracterizează infracțiunea, în

genere, și, deci, orice infracțiune aparte.

Ca infracțiune, în dreptul penal, sunt recunoscute numai astfel de fapte care sunt socialmente periculoase. Pericolul social este semnul material foarte important al infracțiunii. Faptele umane sunt după natura lor materiale, în sensul că existența acestora poate fi identificată în realitatea obiectivă. Dacă fapta umană nu va fi descoperită în existența sa reală, aceasta nu va fi calificată ca fiind infracțiune, indiferent de valoarea consecințelor sale. Fapta se poate manifesta sub forma de acțiune sau inacțiune. Acțiunea constituie o formă pozitivă de manifestare a faptei, iar inacțiunea constă într-o comportare negativă, în neîndeplinirea unei obligații impuse de lege. În ambele sale forme, ea reprezintă exteriorizarea unor procese psihice caracteristice activității conștiente a omului. Fapta cuprinde și urmarea produsă, deci și modificările produse în mod conștient ori care se puteau produce prin săvârșirea acțiunii sau inacțiunii respective [6]. Nu constituie fapte penale acele procese psihice interne, caracteristice gândirii individuale care nu se materializează în realitatea obiectivă, întrucât nu sunt percepute de simțurile umane și nu produc urmări concrete în raporturile și relațiile socio-umane. Simpla intenție de a săvârși o infracțiune încă nu este o infracțiune, fiindcă nu este o faptă, fiindcă nu s-a tradus într-o acțiune. Prin faptă, în sensul legii penale, se înțelege o anumită manifestare cu relevanță fizică, un anumit act de conduită exterioară a omului săvârșită cu voință și conștiință.

Pericolul social e determinat și de alte semne obiective și subiective ale faptei, cum sunt: locul, timpul, împrejurarea săvârșirii infracțiunii, volumul daunelor pricinuite, vinovăția, motivul, scopul și personalitatea infractorului.

Infracțiunea reprezintă o faptă, un act de conduită exterioară a omului, prezentând un anumit grad prejudiciabil. Prin faptă se vatămă sau se pun în pericol valorile sociale ocrotite de lege, de aceea prin ea se înțelege activita-

tea înfăptuită împreună cu urmările dăunătoare pe care le-a cauzat. Activitatea desfășurată este o manifestare conștientă a omului, care are reprezentarea acțiunilor și a urmărilor sale, acțiunea dirijată și stăpânită continuu de el în tot procesul înfăptuirii sale. Ca trăsătură a infracțiunii, caracterul prejudiciabil trebuie să fie penal, adică să prezinte un anumit grad, o anumită gravitate specifică infracțiunii ca ilicit penal, care o distinge de alte forme de ilicit juridic și să justifice incriminarea faptei sub sancțiunea penală. Gradul prejudiciabil al unei infracțiuni decurge din importanța valorii sociale lezate sau puse în pericol, din întregul conținut obiectiv și subiectiv al faptei, la care se adaugă și alte semne ale componentei infracțiunii, persoana infractorului, mijlocul, metoda, motivul, scopul [6].

Caracterul prejudiciabil reprezintă caracteristica calitativă a unei grupe de infracțiuni de același fel, care atentează la aceleași relații sociale. Astfel, același caracter prejudiciabil au toate felurile de omor, toate felurile de sustragere – infracțiuni care, în primul caz, atentează la viața persoanei, în al doilea – la proprietate.

Gradul prejudiciabil reprezintă cantitatea prejudiciabilă a faptei, care depinde de valoarea comparativă a obiectelor de atentare, mărimea prejudiciului de aceeași natură, gravitatea vinovăției (cu premeditare, intenție afectivă, o nechibzuință grosolană), gradul josniciei și fermității motivelor și scopurilor infracțiunii, gravitatea comparativă a infracțiunii în dependență de specificul locului și timpului săvârșirii infracțiunii (timp de război, calamitate naturală).

Gradul prejudiciabil ca trăsătură a infracțiunii este cunoscut sub două forme: generic și concret.

Gradul prejudiciabil generic este evaluat în mod abstract de legiuitor, care ia în considerație o multitudine de factori privind importanța valorii ocrotite, gravitatea lezării posibile, starea și dinamica manifestărilor infracționale vizate, împrejurările în care se pot

săvârși astfel de fapte. Rezultatul evaluării se exprimă în pedeapsa înscrisă de legiuitor în legea penală pentru acea infracțiune.

Gradul prejudiciabil concret al infracțiunii se referă la fapta real săvârșită. Gradul prejudiciabil concret urmează să fie identificat de instanța de judecată în procesul judecării cauzei penale și se reflectă în sentința de condamnare pronunțată de judecată. Determinarea gradului prejudiciabil concret se face în funcție de vătămarea cauzată obiectului infracțiunii, de împrejurările concrete ale comiterii faptei, de trăsăturile ce caracterizează elementul material [6].

Caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunilor este determinat, anticipat, de însuși legiuitor în construirea normelor juridico-penale despre răspunderea penală pentru categorii și subcategorii concrete de infracțiuni, în sancțiunile normelor juridico-penale, cu cât mai aspră este pedeapsa prevăzută de sancțiunea articolului corespunzător, cu atât mai înalt este gradul prejudiciabil al infracțiunii.

Fapta, recunoscută ca neînsemnată, poate avea componența unei alte încălcări a legii – administrative, civile, disciplinare și să atragă după sine măsura respectivă de răspundere, care nu este însă pedeapsă penală. În așa cazuri, intenția vinovatului trebuie să fie direcționată anume la o încălcare neînsemnată a legii. Faptele al căror grad prejudiciabil nu este însemnat, dauna lor fiind minimă, sunt lipsite în mod vădit de importanță.

Ilegalitatea este un semn normativ al infracțiunii, care caracterizează însușirea ei juridică. Prevederea faptei de către legea penală, ca trăsătură esențială a infracțiunii, înseamnă atribuirea caracterului penal al faptei abstracte pe toată perioada de timp, atât cât legea penală se află în vigoare, iar urmările acesteia sunt considerate socialmente periculoase. Fapta prejudiciabilă nu poate fi calificată ca infracțiune, dacă la momentul săvârșirii ei nu a fost prevăzută de legea penală, adică dacă ea nu a fost ilegală. Acțiunea sau inacțiunea prejudiciabilă concretă trebuie să

fie prevăzută, interzisă de legea penală prin amenințarea cu aplicarea pedepsei penale. Semnele ei juridice trebuie să fie arătate, descrise în dispozițiile normei juridico-penale, cuprinzând prescripțiile Părții Generale și ale Părții Speciale ale Codului penal. Ilegalitatea penală este o mărturie că lupta cu aceste fapte prejudiciabile devine o chestiune de importanță vitală, de stat. Orice conduită a omului nu poate fi considerată infracțiune până când ea nu este recunoscută ilegală de lege. Orice altă apreciere dată unei fapte prevăzute de legea penală, chiar dacă ea aparține persoanelor oficiale, nu schimbă caracterul prejudiciabil, până când nu este abrogată de lege.

O acțiune sau inacțiune de pericol social, care nu a fost interzisă de legea penală, nu devine o faptă ilegală și ca atare nu este infracțiune, ci un simplu fapt. Dacă această acțiune sau inacțiune de pericol social, neinterzisă de legea penală este totuși descoperită, constatată, ea ar putea deveni infracțiune pe calea extinderii legii penale și faptul ar primi calificarea de infracțiune numai într-un mod singular și în cazul dat. O faptă interzisă de legea penală, care a dobândit atributul ilegalității, dar căreia îi lipsește situația concretă de pericol social, nu va putea fi considerată infracțiune pentru că lipsește unul dintre cele două atribute esențiale, și anume, cel al pericolului său social [10].

Numai legislatorul este în drept să scoată în evidență toate acțiunile săvârșite de persoană, acele acțiuni care sunt cele mai periculoase și să le treacă în categoria de infracțiuni.

Conștiința săvârșirii infracțiunii este formată de posibilitatea infractorului de a gândi modul de realizare a faptei, de a determina influența acțiunii – omisiunii asupra raporturilor socio-umane, pe baza acceptării producerii unui efect socialmente neconvenabil însă urmărit a se produce în realitatea obiectivă. Nimeni nu ar putea nega legea decât dacă ar fi lipsit de rațiune.

Vinovăția poate fi definită ca o atitudine psihică a persoanei care,

săvârșind cu voința neconstrânsă o fapta prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, își dădea seama, în momentul executării, de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, le-a dorit sau le-a admis ori considera, în mod ușuratic, că ele pot fi evitate; sau nu își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor ei prejudiciabile, deși trebuia și putea să le prevadă.

Vinovăția este caracterizată de doi factori inerenți vieții psihice a persoanei: conștiința sau factorul intelectual și voința sau factorul volitiv.

Conștiința sau factorul intelectual este facultatea psihică prin care persoana își dă seama de dorințele sale sau inacțiunea pe care urmează să o îndeplinească în acest scop, de urmările prejudiciabile care ar putea surveni. În conștiința apare, deci, ideea săvârșirii faptei, se cântăresc argumentele în favoarea și împotriva comiterii infracțiunii. Factorul intelectual are rol hotărâtor în reglarea activității infracționale. Prezența sa înseamnă existența vinovăției.

Voința sau factorul volitiv este facultatea psihică prin care sunt mobilizate și orientate conștient energiile fizice ale omului în vederea îndeplinirii actului de conduită exterioară proiectată în conștiință. Factorul volitiv dovedește că fapta aparține făptuitorului și este, deci, o condiție esențială pentru existența vinovăției ca trăsătură a infracțiunii [4].

Fapta săvârșită cu vinovăție presupune una din cele două forme ale acesteia – cu intenție sau din imprudență. Nicio faptă, cât de periculoasă ar fi și indiferent de urmările care au survenit, nu poate fi recunoscută ca infracțiune dacă ea este săvârșită fără vinovăție.

Pasibilitatea de răspundere penală ca trăsătură a infracțiunii reprezintă posibilitatea aplicării pedepsei penale pentru fiecare infracțiune. Pedeapsa este o măsură de constrângere statală, care se aplică prin sentința judecătorească și con-

stă în diferite privațiuni sau limitări de drepturi și libertăți. Pasibilitatea de pedeapsă penală reprezintă o noțiune care caracterizează norma ce are sancțiune juridico-penală. Fiecare articol din Partea Specială a Codului penal prevede o anumită pedeapsă pentru o infracțiune concretă săvârșită. Pasibilitatea de pedeapsă penală se manifestă prin amenințarea aplicării pedepsei penale în cazul încălcării interdicției de a comite fapte prejudiciabile, ale căror trăsături sunt descrise în norma penală.

Nu pentru fiecare infracțiune urmează numaidecât pedeapsa penală. Codul penal al Republicii Moldova prevede un șir de condiții, care eliberează persoana vinovată de săvârșirea infracțiunii de răspunderea penală sau pedeapsă penală. Pasibilitatea de pedeapsă a faptei reprezintă o măsură de constrângere aplicată în numele legii, ca o amenințare cu aplicarea pedepsei.

Juriștii tradiției dreptului comun clasifică distincția dintre încălcarea de drept și incriminare în două categorii: infracțiuni și excepții. Omuciderea, furtul, violul reprezintă infracțiuni. Legitima apărare, starea de extremă necesitate, consimțământul, eroarea și alienația mintală – toate reprezintă excepții. Categoria excepțiilor, de regulă, cuprinde toate temeiurile, atât cele de înlăturare a caracterului penal al faptei, cât și cele de înlăturare a răspunderii penale. Distincția dintre infracțiune și excepție generează un important hotărâre filozofic care își găsește aplicare în structura derivată din distincția dintre încălcarea de drept și incriminare.

Ideea fundamentală pe care se bazează distincția dintre infracțiune și excepție este că unele afirmații inculpă suspjecții, iar altele îi disculpă. Infracțiunile inculpă, iar excepțiile disculpă, distincția are implicații procedurale[7].

Concluzie. Societatea umană care este interesată în instaurarea ordinii, a echilibrului social, menținerea structurilor și formelor sale de funcționare își desfășoară activitatea într-un mod organizat, după anumite reguli într-un anu-

mit cadru normativ, iar dacă aceste reguli nu s-ar fi respectat, s-ar instaura anarhia, violența, bunul plac al fiecărui individ și dezordinea de drept. În astfel de circumstanțe civilizația s-ar fi apropiat de sfârșitul existenței sale. Fapta devine periculoasă pentru societate doar în măsura în care aduce atingerea suveranității, independenței, unității și indivizibilității statului, persoanei, drepturilor și libertăților fundamentale ale acesteia, precum și proprietății și întregii ordini de drept. Faptele de pericol social sunt prevăzute în normele juridice și o dată săvârșite, atrag răspunderea penală, astfel că infracțiunea este o categorie juridică, operând principiul legalității. Comportamentul infracțional concretizat printr-o acțiune sau inacțiune umană, este și imoral și ilicit în raport cu normele stabilite de colectivitate. Încălcarea regulilor de conduită socială impuse de morală și a normelor de drept penal produc urmări socialmente periculoase, împrejurări care justifică incriminarea și pedepsirea ca infracțiune a activității umane.

Comunitatea umana este clădită și funcționează potrivit unor norme și principii care persecutează conduita amorală a omului. Legea, Codul penal a izvorât din necesitatea existenței unei societăți civilizate, bazată pe egalitate și astfel orientând comportamentul oamenilor și adaptarea normelor de către legiuitor la nevoile care au survenit de-a lungul timpului.

Referințe bibliografice

1. Codul Penal al Republicii Moldova, Publicat: 14.04.2009 în Monitorul Oficial Nr. 72-74 art Nr.:195.
2. A.Barbăneagră, G.Alecu, V.Berliba, V.Budeci, T.Carpov, V.Cușnir, R.Cojocar, A.Mariș, T.Popovici, G.Ulianoschi, X.Ulianoschi, N.Ursu, V.Volcinschi, Codul Penal al Republicii Moldova Comentariu, Nr.985-XV din 18 aprilie 2002//Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.72-74/195 din 14.04.2009, Tipografia Reclama, Chișinău, 2009.
3. A.Borodac, V.Bujor, S.Brânză,

T.Carpov, C.Florea, V.Florea, V.Lungu, I.Macari, „Drept Penal. Partea Generală”, Știința, Chișinău, 1994.

4. A.Borodac, M.Gherman, N.Maldea, C.T.Aldea, M.M.Costa, V.Stiuj, „Manual de Drept Penal Partea Generală”, Chișinău, 2005.

5. A.Boroi, „Drept penal: Partea Generală”, Editura C.H Beck, București, 2006.

6. S.Botnaru, A.Savga, V.Grosu, M.Grama, „Drept Penal Partea Generală”, Editura Cartier juridic, Chișinău, 2005.

7. G.P.Fletcher, I.Dolea, D.Blănaru, „Concept de bază ale Justiției Penale”, Editura Arc, Chișinău, 2001.

8. M.A.Hotca, „Drept Penal. Partea Generală”, Editura C.H.Beck, București, 2007.

9. I.Macari, Dreptul Penal al Republicii Moldova. Partea Generală, Chișinău, 2002.

10. M.I.Rusu, „Drept Penal Partea Generală”, Editura C.H.Beck, București, 2006.

11. I.Tănăsescu, C.Tănăsescu, G.Tănăsescu, „Drept Penal General”, Editura All Beck, București 2003.

INFORMAȚII DESPRE AUTOR:

Ruslan MUZÎCANT,
doctorand, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al RM.

INFORMATIONS SUR

L'AUTEUR:
Ruslan MUZÎCANT,
doctorant, Académie „Ștefan cel Mare”, du Ministère de l'Intérieur de la République Moldova.